

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

14 noiembrie 2018

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Judecători

Elena Covalenco,

Liliana Catan,

Iurie Diaconu,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 30 martie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2018, declarate de către partea vătămată, Oprea Victor și inculpatul

Neagu Sergiu XXX, născut la XXX,
originar din XXX, domiciliat în XXX.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 30.01.2018 - 30.03.2018;

2. Instanța de apel: 25.04.2018 - 31.05.2018;

3. Instanța de recurs: 30.07.2018 - 14.11.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 30 martie 2018, Neagu Sergiu a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.264 alin.(1) Cod penal la amendă în mărime de 500 unități convenționale.

Acțiunea civilă a fost admisă parțial, dispunându-se încasarea din contul lui Neagu Sergiu în beneficiul lui Oprea Victor a prejudiciului moral în mărime de 10000 lei, iar în partea prejudiciului material a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în procedură civilă.

Solicitarea procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare în mărime de 320 lei a fost respinsă.

2. Prima instanță, examinând cauza în procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, a constatat că Neagu Sergiu, fiind deținător al permisului de conducere a mijlocului de transport de categoria „B, C”, la 28 noiembrie 2017, ora 17.30, aflându-se la volanul autovehiculului de model „Peugeot”, cu n/î XXX, deplasându-se pe str.Ceucari, mun.Chișinău, exprimând neatenție față de trafic și încredere exagerată în sine, a încălcat cerințele Regulamentului circulației rutiere, și anume: - pct.3, potrivit căruia participanții la trafic sunt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului; - pct.10 subpct.(1) lit.b), care prevede că persoana care conduce un vehicul trebuie să posede cunoștințe și să execute cerințele prezentului regulament, precum și să posede dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum; - pct.11 lit.f), potrivit căruia conducătorul de vehicul, înainte de plecare și în timpul deplasării, este obligat: să cedeze trecerea pietonilor la trecerile pentru pietoni cu circulația nedirijată și celor care traversează drumul pe partea carosabilului în direcția de mers a vehiculului; - pct.45), care

prevede că conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă, situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră; în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, nu a ținut cont de prezența indicatoarelor rutiere 5.50.1 și 5.50.2, prevăzute în Anexa nr.3 al Regulamentului, care semnalează trecerea pentru pietoni și în consecință, nu s-a isprăvit cu conducerea mijlocului de transport, nu a ținut cont de totalitatea factorilor care reglementează siguranța conducerii mijlocului de transport în perimetrul trecerii nedirijate pentru pietoni, în preajma imobilului nr.109/3 din str.Ceucari, mun.Chișinău, la trecerea nedirijată pentru pietoni, l-a tamponat pe Oprea Victor, care traversa partea carosabilă din partea dreaptă spre stânga, relativ deplasării automobilului.

Potrivit raportului de expertiză judiciară nr.2743/D din 15.12.2017, lui Oprea Victor i-au fost cauzate vătămări corporale medii, exprimate prin fractură marginală a condilului lateral os tibial drept și fractura fibulei în 1/3 proximală pe dreapta fără deplasare, produse prin acțiunea traumatică a unui obiect contondent dur, posibil în circumstanțele indicate.

3. Împotriva sentinței a declarat apel, inclusiv suplimentar, partea vătămată V.Oprea, care a solicitat casarea acesteia în latura civilă, rejudecarea cauzei în această parte și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie dispusă încasarea din contul inculpatului a prejudiciului material în mărime de 28485,5 lei, a prejudiciului moral în mărime de 30000 lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 3020 lei, în total 61505,5 lei, invocând că instanța a dispus încasarea prejudiciului moral într-un quantum prea mic, care nu este în măsură să acopere suferințele fizice și psihice suferite; - instanța a apreciat arbitrar și insuficient probele și circumstanțele cauzei și eronat a constatat că în rezultatul accidentului rutier și-a fracturat un singur picior, fracturate fiind ambele; - contrar stării de fapt, expertul judiciar și-a expus părerea doar asupra fracturării piciorului drept; - traumele care i-au fost produse în urma accidentului rutier i-au creat impedimente la încadrarea în câmpul muncii, deoarece i-au fost interzise eforturile fizice prelungite; - contrar celor afirmate, inculpatul i-a recuperat doar 11200 lei pentru tratament.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2018, apelurile declarate de către partea vătămată V.Oprea au fost admise, casată sentința parțial, în latura civilă, rejudecată cauza în această parte și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care acțiunea civilă a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea din contul inculpatului S.Neagu în beneficiul părții vătămate V.Oprea a prejudiciului moral în mărime de 20000 lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 3200 lei. În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

În motivarea soluției pronunțate instanța de apel a reținut că sentința a fost contestată doar în latura civilă.

Astfel, examinând legalitatea hotărârii primei instanțe prin prisma celor invocate în apeluri și a normelor legale pertinente, instanța de apel a conchis că aceasta urmează a fi casată doar în partea prejudiciului moral, care a fost apreciat într-un quantum prea mic în raport cu suferințele fizice și psihice suportate de către partea vătămată, cu admiterea cerinței privind încasarea cheltuielilor de judecată.

În această ordine de idei, instanța de apel a indicat că, în speță, prima instanță nu a examinat integral acțiunea civilă, pronunțând o soluție contrară practicii CtEDO cu referire la aplicarea art.6 din Convenția.

Având în vedere prevederile art.1398 Cod civil, instanța a precizat că sunt prezente toate condițiile răspunderii civile delictuale și anume, prejudiciului material și moral, fapta ilicită, legătura de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, vinovăția inculpatului fiind stabilită în ședința de judecată.

Cu referire la prejudiciul material, instanța de apel a reținut că partea vătămată a solicitat repararea prejudiciului în mărime de 25000 lei - salariul pentru 5 luni. Însă, examinând materialele cauzei, instanța a constatat că, de fapt, V.Oprea nu este angajat oficial în câmpul muncii, motiv pentru care salariul lunar invocat, în mărime de 5000 lei, nu poate fi probat.

Tot aici, instanța a constatat și faptul că, până la examinarea cauzei penale în instanța de judecată, inculpatul i-a achitat părții vătămate suma de 11200 lei pentru tratament.

Referitor la prejudiciul moral, având în vedere gravitatea suferințelor psihice și fizice suportate de către partea vătămată, de impactul accidentului asupra sănătății acesteia, că i-au fost cauzate vătămări corporale medii și a necesitat tratament de durată, dar și ținând cont de starea materială a inculpatului, instanța de apel a conchis că suma de 30000 lei solicitată de către partea vătămată în contul prejudiciului moral este prea mare, totodată considerând că suma de 20000 lei va fi o satisfacție echitabilă.

În ce privește solicitarea părții vătămate privind încasarea cheltuielilor pentru asistență juridică, instanța a apreciat-o ca fiind întemeiată, or, la materialele cauzei a fost anexat mandatul avocatului V.Blanovschi și ordinul de încasare a numerarului nr.23732988 din 06.04.2018, prin care se confirmă achitarea sumei de 3200 lei pentru asistență juridică.

5. Împotriva hotărârilor judecătorești au declarat recursuri ordinare:

- partea vătămată care, invocând temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6), 16) Cod de procedură penală, solicită repunerea în termen de declarare a recursului și casarea hotărârilor judecătorești în latura civilă, rejudecarea cauzei în această parte și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie dispusă încasarea din contul inculpatului a venitului ratat pentru 5 luni, în mărime de 28485 lei, a prejudiciului moral în mărime de 30000 lei, a cheltuielilor de judecată în mărime de 3232 lei și 1220 lei suplimentar, invocând că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția; - fiind examinată cauza în procedură simplificată, au fost comise grave omisiuni procedurale, care au ieșit la iveală mai târziu și anume, prin raportul de expertiză legală eronat s-a stabilit că a fost fracturat un singur picior; - instanța a examinat arbitrar și superficial probele și circumstanțele cauzei; - nu s-a expus asupra documentelor medicale, care confirmă faptul fracturării ambelor picioare, a exclus proba - certificatul privitor la salariul mediu pe țară; - inculpatul nu se căiește sincer pentru fapta comisă, or, după pronunțarea sentinței, acesta a refuzat să achite costul tratamentului; - traumele produse în urma accidentului rutier i-au creat impedimente la încadrarea în câmpul muncii; - norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție;

- inculpatul care, invocând temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6), 7) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei și menținerea sentinței, pe motiv că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția; - apelul a fost introdus tardiv; - instanța de apel eronat a conchis asupra oportunității majorării cuantumului prejudiciului moral; - nu a ținut cont de faptul că partea vătămată a traversat strada într-un loc neautorizat, în speță, existând vinovăția reciprocă și în acest caz V.Oprea nu ar avea dreptul la recuperarea prejudiciului moral; - instanța de apel a încălcat prevederile art.414 alin.(2), (3), (6) Cod de procedură penală; - suma prejudiciului moral dispusă spre încasare, nu este justificată; - reieșind din prevederile art.402 alin.(4) și (5) Cod de procedură penală, nici partea vătămată și nici avocatul în numele acesteia, nu au dreptul să depună apel suplimentar.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către partea vătămată V.Oprea și inculpatul S.Neagu, în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care se solicită declararea inadmisibilității recursurilor ordinare și opinia părții vătămate V.Oprea expusă în referință, prin care se solicită declararea inadmisibilității recursului ordinar declarat de către inculpat, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității acestora din următoarele considerente.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de către instanța de fond ori de apel.

Recurenții în recursuri au invocat drept temei de casare a deciziei instanței de apel art.427 alin.(1) pct.6), 7), 16) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, apelul a fost introdus tardiv, norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție.

Colegiul penal reține că, în recurs, deși recurentul V.Oprea, pe lângă temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală a invocat și temeiul prevăzut la pct.16), nu l-a desfășurat în textul recursului, așa cum prevede art.430 pct.5) Cod de procedură penală, instanța de recurs fiind în imposibilitate să aprecieze plauzibilitatea temeiului invocat.

Astfel, analizând temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6) și 7) Cod de procedură penală în raport cu motivele invocate în recursurile declarate, Colegiul penal constată că acestea nu și-au găsit confirmare la examinarea recursurilor.

Cu referire la termenul de declarare al apelului, Colegiul penal menționează că, potrivit art.402 alin.(1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

Potrivit materialelor cauzei, sentința a fost pronunțată integral la 30.03.2018, iar apelul părții vătămate a fost declarat la 10.04.2018 (f.d.114-15), adică în interiorul termenului prevăzut de norma pre-citată.

Consecvent, cu referire la acțiunea civilă, Colegiul penal ține să precizeze că la soluționarea acesteia, instanța aplică prevederile art.225 alin.(3) Cod de procedură penală, potrivit cărora odată cu soluționarea cauzei penale, judecătorul este obligat să soluționeze acțiunea civilă, în coroborare cu prevederile art.387 alin.(1) și (3) Cod de

procedură penală, potrivit căroră, o dată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, *în tot sau în parte*, ori o respinge, iar în cazuri excepționale când, *pentru a stabili exact suma despăgubirilor convenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.*

Respectiv, cu referire la prejudiciul material, atât prima instanță, cât și instanța de apel, au examinat acțiunea civilă în această parte și constatând existența excepției prevăzute de art.387 alin.(3) Cod de procedură penală, și anume că partea vătămată nu a prezentat înscrisuri, care să justifice fără dubii și echivoc prejudiciul material solicitat, au admis acțiunea civilă în principiu, urmând ca asupra cuantumului prejudiciului material să se expună instanța de judecată în ordinea procedurii civile, explicând clar și detaliat soluția adoptată (f.d.161-162).

În această ordine de idei, în cadrul examinării litigiului în ordinea procedurii civile, instanța civilă, în baza actelor justificative pe care le va prezenta V.Oprea, va stabili mărimea prejudiciului material care i-a fost cauzat.

Referitor la prejudiciul moral, instanța de recurs sesizează că instanța de apel a casat sentința în această parte, considerând că prima instanță a dispus încasarea unei sume prea mici în raport cu gravitatea suferințelor psihice și fizice suportate de către partea vătămată. Totodată, Colegiul penal reține că partea vătămată a solicitat încasarea prejudiciului moral în mărime de 30000 lei, quantum pe care, instanța l-a considerat exagerat.

În context, instanța de recurs precizează că, în virtutea art.1422 alin.(1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Potrivit art.1423 Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Prejudiciul moral se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerare argumentele ambelor părți în proces și excluzându-se pretențiile excesive și vădit exagerate.

Complementar, potrivit jurisprudenței CtEDO, o satisfacție echitabilă în sine poate constitui și simpla recunoaștere a încălcării (*cauza Nikolova vs Bulgaria din 25.03.1999*). Recunoașterea încălcării se consideră a constitui o satisfacție echitabilă în situația în care, aceasta este suficientă pentru a aplana suferințele morale ale victimei. Doar în cazul în care Curtea constată că încălcarea este atât de gravă, încât printr-o simplă recunoaștere situația morală a victimei nu se va revendica, aceasta oferă o reparație echitabilă în formă bănească.

Astfel, ținând cont de circumstanțele cauzei, de modalitatea comiterii infracțiunii, că prin infracțiune părții vătămate i-au fost cauzate vătămări corporale medii, suportând suferințe fizice și psihice, precum și de starea materială a inculpatului, având în vedere normele de procedură penală și civilă pertinente, instanța de apel just a conchis că prejudiciul moral în mărime de 20000 lei va constitui o satisfacție echitabilă în coraport cu suferințele fizice și psihice cauzate părții vătămate.

În ce privește cheltuielile de judecată, Colegiul penal precizează că, potrivit art.220 alin.(2) și (3) Cod de procedură penală, normele procedurii civile și normele procesului de mediere a litigiilor civile se aplică dacă ele nu contravin principiilor procesului penal și dacă normele procesului penal nu prevăd asemenea reglementări. Hotărârea privind acțiunea civilă se adoptă în conformitate cu normele dreptului civil și ale altor domenii de drept.

Consecvent, potrivit art.90 Cod de procedură civilă, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte, inclusiv cheltuielile de asistență juridică.

Potrivit ordinului de încasare a numerarului nr.23732988 din 06.04.2018, pentru serviciile de asistență juridică acordate de către avocatul V.Blavovschi, partea vătămată a achitat suma de 3200 lei și prin urmare, solicitarea acesteia privind încasarea cheltuielilor judiciare în mărimea indicată este justificată, instanța de apel pronunțând o hotărâre întemeiată în această parte.

Având în vedere cele constatate supra, Colegiul penal conchide că argumentele recurențelor întru casarea deciziei instanței de apel nu sunt plauzibile și contravin materialelor cauzei și normelor legale pertinente.

Complementar, referitor la argumentele părții vătămate, precum că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ultimul argument fiind susținut și de către inculpat, Colegiul penal sesizează că instanța de apel a examinat motivele apelului în ansamblu și dându-le o apreciere corespunzătoare, conform art.414, 417 Cod de procedură penală, s-a pronunțat argumentat și detaliat asupra lor, indicând temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea ori admiterea lor, precum și motivele adoptării soluției, pe care Colegiul penal și-o asumă în totalitate.

Având în vedere acest aspect, instanța de recurs își însușește în întregime alegațiile instanței de apel, redate succint la pct.4 al prezentei decizii și consideră că o expunere repetată asupra lor este inutilă, fapt ce este în deplină concordanță cu jurisprudența și practica Curții Europene pentru Drepturile Omului, care în cauza *Albert vs România din 16.02.2010*, în pct.37 al *Hotărârii* a statuat că, dacă art.6 § 1 din Convenția EDO obligă instanțele să își motiveze deciziile, acesta nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Țările de Jos, 19.04.1994*). Cu toate acestea, noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă care nu și-a motivat decizia, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară fie prin alt mod, să fi examinat totuși în mod real chestiunile esențiale supuse atenției sale și să nu se fi mulțumit să confirme pur și simplu concluziile unei instanțe inferioare (*Helle vs Finlanda, 19.12.1997*).

Prin urmare, argumentele recurențelor expuse la pct.5 al prezentei decizii sunt neîntemeiate, decizia instanței de apel în acest sens fiind bine argumentată, motivată și în concordanță cu prevederile art.394 Cod de procedură penală.

Analizând materialele cauzei și hotărârea judecătorească atacată, Colegiul penal nu constată vreo eroare de drept ce ar afecta legalitatea acesteia.

Potrivit art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

În baza celor expuse, Colegiul penal conchide că nu există temeii legal pentru admiterea recursurilor ordinare și, potrivit legii, se dispune inadmisibilitatea acestora, ca fiind vădit neîntemeiate.

7. În conformitate cu prevederile art.432 alin.(1)-(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către partea vătămată, Oprea Victor și inculpatul Neagu Sergiu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2018, în cauza penală în privința lui Neagu Sergiu, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 12 decembrie 2018.

Președinte

Elena Covalenco

Judecători

Liliana Catan

Iurie Diaconu